

קורס "כתיבה ומחקר במשפט" - 62121

נושא הגג: משפט וזמן

שאלת המחקר: מהו ההסדר הקיים בחוק ביחס לעבירות אינוס מרחוק, והאם מוצדק להרחיב את היקף האחריות בעבירת האינוס אף לזירה הווירטואלית?

שם הסטודנטית: לי צוקר

שם המרצה: עו"ד יעל קריב-טייטלבוים

שם המתרגלת: מר ניתאי סויד

מספר מילים: 3500

מספר המילים בהערות שוליים תוכניות: 392

תאריך הגשה: 08/05/2022

תוכן עניינים

3.....	מבוא
3.....	פרק א': רקע מקדים – המרחב המקוון
4.....	פרק ב': הדין הנוהג
4.....	עבירת האינוס
4.....	אינוס מרחוק – התפתחות היסטורית בראי הפסיקה
6.....	פרק ג': דיון ביקורתי
6.....	פרשנות בית-המשפט ועקרון החוקיות
8.....	הממד הפיזי - בעילה עצמית אל מול בעילה בידי אחר
10.....	תיוג העבירה – חשיבותו והשלכותיו
11.....	פרק ד': משפט משווה
11.....	ארצות-הברית
11.....	א.ניו-ג'רזי
11.....	ב.אורגון
12.....	חקיקה במדינות נוספות
12.....	פרק ה': דין רצוי – הסדרת החקיקה
13.....	חקיקת סעיף חוק עבירות מין ווירטואליות
13.....	חקיקת עבירת בעילה עצמית כפויה
14.....	הצעה לתיקון סעיף "גרם מעשה" בחוק העונשין
14.....	סיכום ומסקנות
15.....	רשימה ביבליוגרפית

מבוא

בשנה האחרונה אתרי תקשורת פרסמו מספר כתבות שכותרתן מכילה את הביטוי המשונה "אונס וירטואלי"¹. הכתבות מתארות הרשעה בעבירה בה אדם גורם לקטינה, דרך האינטרנט או הטלפון, להחזיר אצבעות או חפץ לאיבר מינה לשם סיפוקו המיני. הכתבות עוררו שיח רב בתגובות² כך למשל, כתב אורי פ. "זו דוגמה מוחלטת איך שופטי העליון שמים עצמם מחוקקים"³; "קצת מוגזם לקרוא לזה אונס" כתבה אפרת; "זילות של המילה אונס." כתב פלוני.⁴ לצד תגובות משתהות היו שתמכו בצעד האקטיבי ובעונש ראוי כנגד העבירה הנלווה.

במסגרת עבודתי אציג תחילה מהי עבירת האינס הווירטואלי וכיצד עבירות מהמרחב הפיזי הועתקו למסגרת המקוונת. לאחר מכן, אערוך דיון ביקורתי אודות הקשיים העולים בהרשעה מסוג זו. ולבסוף, אציג כיצד ראוי בעיני להתמודד אל מול הבעייתיות, על-ידי שינוי החקיקה הקיימת בהשראה למצב המשפטי הקיים במדינות מסוימות בעולם.⁵

פרק א': רקע מקדים – המרחב המקוון

אודות יתרונותיו של המרחב המקוון כתבו רבות.⁶ היכולת לתקשר עם בני אדם בכל רחבי הגלובוס; הגישה החופשית למידע ולביטוי; אפשרויות חדשות להתארגנויות, שיתופי-פעולה, יוזמות ותעסוקה. אלא שמלבד יתרונות רבים, המרחב המקוון מקדם גם תופעות שליליות, לרבות התנהגויות אסורות מהמרחב הפיזי, שעד לא מזמן ביצעו נעשה ברחובות העיר בלבד.⁷

המחוקק הישראלי, נכון לעכשיו, נמנע מהסדרה מהותית של הפעילות במרחב האינטרנט והטיל (שלא במפורש) על בית-המשפט להתמודד עם החסר.⁸ בית-המשפט קבע שתחולתם של החוקים הקיימים היא כללית ולכן ניתן להחילם גם באינטרנט. כיום, פסיקות מבוססות דינים ישנים מכריעות בעבירות המתבצעות באינטרנט כמו למשל לשון הרע, זכויות יוצרים, הימורים ועוד.

עבירות המין במרחב הווירטואלי הן דוגמה מובהקת להעתקת פעילות אסורה מהמרחב הפיזי לזה המקוון, תוך ניצול מאפייניו הייחודיים של המרחב כמו האנונימיות,⁹ הקלות באימוצה של זהות בדויה, האפשרות להגיע למספר רב של קורבנות והקלות שבביצוע העבירה.¹⁰

בשנים האחרונות חלה עלייה משמעותית בהיקף העבירות המבוצעות ברשת, בדגש על עבירות כנגד קטינים. מנתוני דו"ח מבקר המדינה לשנת 2022 עולה כי אחד מכל שלושה תיקים שנפתחו בגין

¹ ראו למשל: נירית צוק "סקסטיןג, דקפיק ואונס וירטואלי: הסכנות החדשות של הילדים ברשת" *Ynet* (3.12.2021) <https://www.ynet.co.il/parents/article/rk3zlzhyf>; ערגה שילוני "בעקבות הרשתות של המורה מתל אביב: מה זה אונס וירטואלי?" *Mako* (30.12.2021) https://www.mako.co.il/women-women_news/Article-d07404ec47b0e71027.htm?sCh=3d385dd2dd5d4110&pld=128538600

² בשפת היום-יום תגובות הינן טוקבקים.
³ גלעד מורג "הורשע בניסיון אונס וירטואלי ומבקש דיון נוסף בעליון: "זה בניגוד לכוונת המחוקק" *Ynet* (27.10.2021) https://www.ynet.co.il/news/article/ryu2kmdiy?utm_source=m.ynet.co.il&utm_medium=social&utm_campaign=whatsapp

⁴ רענן בן צור "הותר לפרסום: זה הדי ג'יי החשוד באונס וירטואלי של ילדה" *Ynet* (29.8.2021) <https://www.ynet.co.il/news/article/bkzdoao00wk>

⁵ **לתשומת לב:** העבודה עוסקת באחת העבירות המכוערות ביותר בספר החוקים וכוללת תיאורים גרפיים העלולים לגרום לתחושה של אי-נוחות.

⁶

⁷ בש"פ 2065/13 פלוני נ' מדינת ישראל, פסי' 4 לפסק הדין של השופט עמית (נבו) (22.3.2013).
⁸ ניבה אלקין-קורן ומיכאל בירנהק "אינטרנט בחקיקה בישראל: ספירת מלאי" **רשת משפטית: משפט וטכנולוגיית מידע**, 29, 42-45 (התשע"א).

⁹ אודות רשתות תקשורת אנונימיות ומוצפנות, שימושן ודרכי התמודדות עמן ראו: רועי גולדשמידט **שימוש ברשתות תקשורת אנונימיות על גבי האינטרנט למטרת פשיעה** (הכנסת, מרכז המחקר והמידע 2012).
¹⁰ ע"פ 538/13 סבח נ' מדינת ישראל, פסי' 7 לפסק הדין של השופט פוגלמן (נבו) (26.12.2013). (להלן: עניין סבח)

עבירות מין במרחב המקוון היה של קטין. כדי להתמודד עם התופעה, הוקם בשנת 2018 מטה לאומי להגנה על ילדים ברשת, המשלב גופים ממשלתיים ואזרחיים כאחד.¹¹

פרק ב': הדין הנהג

על מנת להבין מהו "אינוס ווירטואלי" וכיצד הכריע בית-המשפט בפסיקותיו, עלינו להכיר את עבירת הבסיס, עבירת האינוס,¹² ואת יסודות העבירה הנחוצים להרשעה.

עבירת האינוס

עבירת האינוס מהווה איסור פלילי חמור הגורר עמו עונש כבד. מדובר בעבירה התנהגותית שיסודותיה העובדתיים הם התנהגות של "בעילה" ושני רכיבים נסיבתיים: הבעילה צריכה להיות "של אשה" ושתיעשה "שלא בהסכמתה החופשית". ההבדל העיקרי המייחד את עבירת האינוס מעבירת המעשה המגונה¹³ הוא **יסוד החזירה**, ובלשונו היבשה של החוק:¹⁴ "בועל" – "המחדיר איבר מאיברי הגוף או חפץ לאיבר המין של האשה".¹⁵ בא המחוקק לומר כי האקט המיני החמור ביותר מתקיים על-ידי חדירה פולשנית לגוף האישה. התיאור מנוסח לפי מצב גופו של האנס,¹⁶ באופן ממצה מבחינה לשונית¹⁷ וכן קל לזיהוי ולאכיפה.¹⁸

יסוד נוסף לעבירה הינו **יסוד ההסכמה**, נדרשת אי הסכמה מצד האישה לביצוע פעולת הבעילה. הנושא זכה לכתיבה משפטית רחבת היקף, בעיקר כתיבה ביקורתית על יחסי הכוחות המגדריים שבאים לידי ביטוי בלשון החיקוק.¹⁹ בכתיבתי אתמקד ביסוד ההסכמה כציר מרכזי אשר מסייע לבית-המשפט להבחין באם מדובר באירוע פלילי או שמא ביחסי מין לגיטימיים.

אינוס מרחוק – התפתחות היסטורית בראי הפסיקה²⁰

הדיון בעבירת האינוס מרחוק החל בשנת 2011 בפרשת **סבח**²¹ שעסקה במבוגר אשר יצר קשר דרך האינטרנט עם קטינות, תוך שהוא מציג עצמו בזוהיות בדויות. מצג השווא²² יצר בקטינות חמלה, שאותה ניצל כדי להדריך אותן כיצד לגעת בעצמן כדי להגיע לסיפוק מיני. בנוסף, הוא אף הורה להן להחדיר אצבעות לאיבר המין. כאשר הקטינות לא נענו להפצרותיו לאונן הוא איים שיפגע בעצמו או לחלופין שיספר למשפחתן על מעשיהן. סבח הורשע במספר עבירות ביניהן מעשה מגונה בקטינה שטרם מלאו לה 16 בהסכמה שהושגה במרמה.

¹¹ מבקר המדינה **דוח ביקורת מיוחד: הגנה על קטינים במרחב המקוון** (2022).

¹² ס' 345 לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: חוק העונשין).

¹³ ס' 348 לחוק העונשין.

¹⁴ ס' 345(ג) לחוק העונשין.

¹⁵ אילת שחר "מיניותו של החוק: השיח המשפטי בנושא האונס" **עינוי משפט** יח 159 (התשנ"ד) (להלן: **אילת שחר**).

¹⁶ אורנה אליגון-דר "הערכים והנורמות שבבסיס האיסורים על עבירות המין בישראל – מבט לעבר והצעות לעתיד" **חוקים** יד 167, 193 (2020) (להלן: **אורנה אליגון-דר**).

¹⁷ אמנון סטרשנוב "עבירות מין- חידושי החקיקה והפסיקה" **המשפט** ב 265 (התשנ"ה).

¹⁸ שיח על ניסוח החוק מנקודת המבט הגברית ראו: **אילת שחר**, לעיל ה"ש 15.

¹⁹ ראו למשל: לסלי סבה "עבירת האונס – מגמות משפטיות וקרימינולוגיות" **פלילים** ג 46 (1992) (להלן: **לסלי סבה**); **אילת שחר**, לעיל ה"ש 15, בעמ' 179-184.

²⁰ פסקי-הדין שידונו מתייחסים לפרק הזמן שבין שנת 2011 לשנת 2021. פסקי הדין אינם מהווים מדגם כמותי, אלא מדגם איכותי ומכילים פסיקות משמעותיות של בית-המשפט ביחס לתופעה המוצגת בעבודתי.

²¹ עניין **סבח**, לעיל ה"ש 10.

²² סבח התחזה לנער בן 15 הסובל ממחלת הסרטן אשר מצבו הנפשי קשה.

אירועים דומים שבו פעמיים גם בשנת 2012.²³ התיקים תמו בהסדר טיעון שלרוב כלל את מחיקת סעיף האינוס והסתפקות בהרשעה בעבירות פחותות יותר.

במרוצת השנים אנו עדים להחמרה ביחסו של בית-המשפט בתיקים בעלי נסיבות עובדתיות דומות, ואימוצה של תזה תביעתית חדשנית. בשנת 2015 בעניין **טמסוט**²⁴ שניים מהאישומים המרכזיים היו **גרם אינוס בקטינה**²⁵ וכן **גרם בעילה אסורה בהסכמה**²⁶ עבור ניהול התכתבויות מיניות עם קטינות במהלכן הורה להן להחזיר אצבעות וחפצים אחרים לאיבר מינן.²⁷ עוד בשנה זו, הודה והורשע **גברילוב**²⁸ בשלל מעשי גרם אינוס מרחוק ועבירות חמורות נוספות.

החוק במצבו הקיים אינו מציע הסדר ייחודי המגדיר את יסודות עבירת ה"אינוס מרחוק". בית-המשפט מרשיע עבריינים הפועלים בזירה הווירטואלית על-ידי צירופן של שלוש הוראות חוק קיימות: האחת,²⁹ מתייחסת לרכיב ההתנהגותי "בעילה".³⁰ בענייננו, הקורבנות מחדירות חפצים או אצבעות לאיבר מינן. השנייה מתייחסת לרכיב הנסיבתי לפיו נדרשת הסכמה. אם ההסכמה הושגה במרמה לגבי מיהות העושה או מהות המעשה הרי שלא מדובר בהסכמה חופשית.³¹ גילן של קטינות מתחת לגיל 14 מהווה כשלעצמו אי הסכמה בחוק.³² ולבסוף השלישית, המשמשת הרחבה לסימן עבירות המין, לפיה ייחשב הנאשם כמי שעשה את המעשה, גם אם גרם שהמעשה ייעשה על-ידי אדם אחר (תוך אימוץ פרשנות ש"אדם אחר" היא הקורבן אשר בעלה את עצמה).³³

כיום, העבירה הווירטואלית ממשיכה לפקוד את בית-המשפט באופן תכוף. ברוב המקרים, בשל האתגרים העומדים לבית-המשפט בניהול תיקים מסוג זה,³⁴ הנאשמים מורשעים בהסדרי טיעון. ההסדרים חמורים יותר מבעבר, אך מצב זה מונע דיון בהרכב מורחב של שופטים בבית-המשפט העליון לשם הכרעה בסוגיה.

בשנת 2020 הגיעה לפתחו של בית-המשפט פרשת **הללי**,³⁵ שאפשרה דיון מעמיק ביסודות העבירה. **הללי** יצר קשר דרך האינטרנט עם סוכנת משטרתית שהתחזתה לקטינה בת 13 ובמהלך שיחותיהם ניסה לגרום לה להחזיר אצבעות לאיבר מינה.³⁶ הוא הורשע **בניסיון לאינוס קטינה מתחת לגיל 14**. בערעורו לעליון טען בין היתר כי סעיף "גרם מעשה"³⁷ איננו חל במצבים בהם נפגעת העבירה מבצעת את המעשים בגופה שלה.³⁸ פסק-הדין ניתח את הסעיף על לשונו ותכליתו, ודחה את ערעורו של הנאשם. בהמשך, אדון בהרחבה בפרשנות שהוצעה לסעיף החוק על-ידי בית-המשפט.

²³ מ"ת (מחוזי חי') 54901-03-12 **מדינת ישראל נ' דנינו** (נבו 7.5.2012); תפ"ח (מחוזי מר') 28225-06-12 **מדינת ישראל נ' ע.פ.** (נבו 13.3.2013).

²⁴ תפ"ח (מחוזי חי') 9232-07-15 **מדינת ישראל נ' טמסוט** (נבו 28.3.2016).

²⁵ לפי סי' 350 ו-345(א)(3) לחוק העונשין.

²⁶ לפי סי' 350 ו-345(א)(1) לחוק העונשין.

²⁷ החמרת הענישה נומקה לאור שיקולי הרתעה – הן הרתעת הנאשם מביצוע עבירות נוספות והן הרתעת הציבור מפני ביצוען של עבירות מסוג זה.

²⁸ תפ"ח (מחוזי מר') 34838-04-15 **מדינת ישראל נ' גברילוב** (נבו 11.4.2016).

²⁹ סי' 345(א) לחוק העונשין.

³⁰ סי' 345(ג) לחוק העונשין.

³¹ סי' 345(א)(2) לחוק העונשין.

³² סי' 345(א)(3) לחוק העונשין.

³³ סי' 350 לחוק העונשין.

³⁴ למשל: מספר רב של קורבנות קטינות, עומס על המערכת, לוחות זמנים צפופים הקבועים על פי החוק וכו'. לקריאה נוספת ראו: שירי רום "עבירות המין באינטרנט" **משפט מפתח** 6, 154, 156 (2021).

³⁵ תפ"ח (מחוזי ב"ש) 67716-10-18 **מדינת ישראל נ' הללי** (נבו 25.5.2020).

³⁶ במהלך החודשים אפריל-אוקטובר 2018, ביצעה משטרת ישראל מבצע לאיתור חשודים היוצרים קשר מיני עם קטינים באינטרנט. לקריאה נוספת ראו: ישי פורת "פדופיליה ברשת: 8 כתבי אישום בגין עבירות מין בילדות" **Ynet** (14.11.2018).

<https://www.ynet.co.il/articles/0,7340,L-5401704,00.html>

³⁷ סי' 350 לחוק העונשין.

³⁸ ע"פ 4537/20 **הללי נ' מדינת ישראל**, עמ' 5 לפסק הדין של המשנה לנשיאה הנדל (נבו 14.9.2021) (להלן: עניין **הללי**).

סקירת פסקי הדין העלתה קלסטרון לעברייין הפוטנציאלי בעבירות מסוג זה: אדם ללא עבר פלילי שלא מעורר סכנה או חשד בקרב מכריו.³⁹ רובם עברו משברים טרם או במהלך ביצוע העבירות וניכרת חוסר יכולת התמודדות עם אותם משברים. הנאשמים מתקשים בוויסות דחפיהם המיניים, הם מודעים לכך שקטינה יושבת בצד השני של המסך ונתון זה אינו מרתיע אותם, לעיתים אף מלהיב עוד יותר.

בית-המשפט רואה לחומרה מעשים אלו ומציין לא פעם בפסיקותיו את חשיבות ההרתעה נוכח הקלות שבה ניתן לבצע את עבירות המין הווירטואליות.⁴⁰ בשנת 2019 נפסק בעניין פלוני⁴¹ כי על אף שהעבירות אינן כוללות מרכיב של מגע פיזי בין הנאשם לקורבן, חומרתן רבה והן ראויות לעונשים חמורים.⁴²

לסיכום, אנו עדים להתפשטותה של תופעה מדאיגה הפוגעת פגיעה מוחשית וממשית בקורבנות רבים,⁴³ עבריינים אשר מתנערים מחומרת מעשיהם, ובית משפט עליון אשר מחד מכיל את הכלים שברשותו כדי לתת מענה הרשעתי,⁴⁴ ומאידך, ההרשעות אינן אחידות בשל חוסר בהסדר עדכני וממצה.

פרק ג': דיון ביקורתי

בפרק זה אבקר תחילה את פרשנות בית-המשפט על החוק הקיים, אעמוד על ההבדלים בין המרחב הווירטואלי למרחב הפיזי, תוך הדגשת יסודות עבירת האיננס בכל אחד מהמרחבים, ולבסוף אדון בחשיבות התיוג בעבירה הפלילית.

פרשנות בית-המשפט ועקרון החוקיות

על מנת להרשיע אדם שגרם לקורבן לבצע את המעשים בגופה, בית-המשפט נדרש להשתמש בחוק הקיים ולפרשן אותו תוך מהלך יצירתי.⁴⁵ בתת-פרק זה אבקר את פרשנותו של בית-המשפט ואציע פרשנות חלופית המגשימה את כוונתו של המחוקק ועולה בקנה אחד עם עקרון החוקיות, עקרון בסיסי במשפט הפלילי.

שופטי העליון פסקו כי לשון החוק, "בו או באדם אחר", מאפשרת לכלול את הקורבן תחת ההגדרה "אדם אחר" שכן היא אדם והיא אחר – איננה הנאשם.⁴⁶ במילים פשוטות, יש להרשיע אדם שגורם לקורבן לבצע את המעשה האסור בעצמה. אבקש להציע פרשנות לשונית אחרת לפיה "אדם אחר" פירושו **אדם שלישי**, לא הנאשם שכן המחוקק איפשר חלופה זו על-ידי ציון המילה "בו", ולא הקורבן, שכן אילו המחוקק היה מעוניין להרחיב את האחריות הפלילית למעשים מעין אלו, הוא היה מציין זאת במפורש.

³⁹ עפ"י (מחוזי ב"ש) 27720-12-19 **מדינת ישראל נ' דה ליון**, עמ' 13 לפסק הדין של השופטת שלו (נבו 29.1.2020).

⁴⁰ ע"פ 1195/19 **פלוני נ' מדינת ישראל**, פס' 12 לפסק הדין של השופט סולברג (נבו 3.3.2020).

⁴¹ ע"פ 4629/19 **פלוני נ' מדינת ישראל**, פס' 9 לפסק הדין של השופט מינץ (נבו 19.11.2020) (להלן: עניין פלוני); ע"פ

3792/18 **פלוני נ' מדינת ישראל**, פס' 15 לפסק הדין של השופט שטיין (נבו 11.11.2018).

⁴² עניין פלוני, לעיל ה"ש 41, בפס' 9 לפסק הדין של השופט מינץ.

⁴³ ע"פ 8720/15 **מדינת ישראל נ' פינטו**, פס' 17 לפסק הדין של השופט גיוראן (11.9.2016).

⁴⁴ ע"פ 3782/12 **מפקד מחוז תל אביב יפו במשטרת ישראל נ' איגוד האינטרנט הישראלי**, סו(2) 159, פס' 27 לפסק הדין של השופט סולברג (2013).

⁴⁵ בעז סנג'ור, **ביקורת דיני העונשין הישראליים** 81 (2020).

⁴⁶ עניין הללי, לעיל ה"ש 38, בעמ' 9 לפסק הדין של המשנה לנשיאה הנדל.

בעת מלאכת הפרשנות, השופט מתחקה אחר כוונת המחוקק⁴⁷ ואחר התכלית אותה הוא ביקש להשיג בעזרת החוק.⁴⁸ בעניין הללי פוסק השופט הנדל כי כוונת המחוקק היא להרחיב את הגדרות עבירות המין כך שיכללו גם מעשים שביצעה נפגעת העבירה.⁴⁹ האם כך הדבר?

סעיף "גרם מעשה"⁵⁰ נוסח בשנת 1977, ועבר שני תיקונים; האחד בשנת 1988 והשני בשנת 2003. התיקון הראשון,⁵¹ תוקן כדי לאפשר העמדה לדין של אדם שבפועל אינו עושה פיזית את המעשה בקורבן העבירה אלא, גורם לקורבן שיעשה את המעשה בו (בעברייך).⁵² לפי התיקון השני,⁵³ נוסף לסיפא המילים "בו או באדם אחר". מפרוטוקול ועדת חוקה, חוק ומשפט ההבהרה משמשת להרשעה במצבים בהם אישה גורמת לגבר לעשות בה מעשים, וזאת על מנת לקבוע כי "מעשיו גם אישה יכולה לאנוס".⁵⁴ הפללה של אינוס בידי אישה⁵⁵ עולה בדרך כלל בהקשר של בגירה המנצלת מינית קטינים.⁵⁶ ניתן לחשוב על סיטואציות אפשריות נוספות כמו אישה הכופה יחסי-מין בין קורבן לאדם שלישי⁵⁷ או אישה הבועלת אישה.⁵⁸ על כל פנים, מצבים אלו לא נכנסים תחת ההגדרה שהקורבן מבצע את המעשה בגופו שלו.

בנוסף, הסעיף נדון בהרחבה בתיק גרם אינוס בעניין אליאגויב,⁵⁹ שם השופט אלון עיין בהיסטוריה החקיקתית ומצא שהסעיף אינו מרחיב את רעיון הצדדים לעבירה אלא את הגדרת מעשה העבירה,⁶⁰ כלומר הדגש הוא "המעשה" ולא "העושה". לגישתו, הסעיף מסייע להרשיע במצבים בהם מעשה העבירה נעשה בגופו של אדם שאיננו קורבן העבירה.⁶¹

טענה נגדית תהא כי אל לנו להגביל עצמנו לפירוש שנתן המחוקק ההיסטורי להוראותיו, שכן הגבלה זו תחומה לתמונות ספציפיות שראה לנגד עיניו בעת החיקוק.⁶² אכן סעיף 350 נחקק בתקופה שבה לא ניתן היה לצפות את קיומו של המרחב הווירטואלי. אך התיקונים והדיונים שאירעו בשנות ה-2000 חלים בתקופה טכנולוגית אחרת, מתקדמת בהרבה.⁶³ עבירות המין ברשת האינטרנט בשלב זה היו מוכרות לבית-המשפט ולמחוקק⁶⁴ ולכן סביר שאילו רצה להרשיע במצבים מעין אלו, היה מציין זאת במפורש.

⁴⁷ אהרן ברק, פרשנות במשפט – פרשנות החקיקה 211-212 (התשנ"ג) (להלן: אהרן ברק פרשנות במשפט).
⁴⁸ לקריאה נוספת בשאלה האם ראוי להתייחס לכוונתו של המחוקק ראו: אנדרי מרמור "כוונת המחוקק וסמכות החוק" עיוני משפט טו 593, 605-614 (1991).

⁴⁹ עניין הללי, לעיל ה"ש 38, בעמ' 11 לפסק הדין של המשנה לנשיאה הנדל.

⁵⁰ ס' 350 לחוק העונשין.

⁵¹ ניסוחו של הסעיף דאז: "לעניין עבירה לפי סימן זה, אחת היא אם העברייך עשה את המעשה או גרם שהמעשה ייעשה בו".

⁵² הצעת חוק 1797, התשמ"ו-1986, ה"ח.

⁵³ חוק העונשין (תיקון מס' 77), התשס"ד-2003.

⁵⁴ פרוטוקול ישיבה 83 של ועדת החוקה, חוק ומשפט, הכנסת ה-16 (3.11.2003).

⁵⁵ היו ניסיונות רבים להרחיב את הגדרת הבעילה על-ידי סעיף 350, כדי להרשיע אישה באינוס גבר. ניסיונות אלו עלו בתוהו. ראו לדוגמה: פרוטוקול ישיבה 59 של ועדת החוקה, חוק ומשפט, הכנסת ה-17 (2.9.2009); פרוטוקול ישיבה 168 של ועדת החוקה, חוק ומשפט, הכנסת ה-18 (2.3.2010) (להלן: פרוטוקולים).

⁵⁶ לקריאה נוספת: אורית קמיר "מעשה לילית" כפאניקה מגדרית ומשפטית: על ציד מכשפות בישראל 2014, בין מיתולוגיה, חברה ומשפט" עלי משפט יד 143 (2018).

⁵⁷ פ"ח (מחוזי חי') 1068/04 מדינת ישראל נ' פלוני ואלמונית (7.4.2005). בעניין זה אלמונית זוכתה בסופו של דבר.

⁵⁸ אילו הקורבן היה גבר ההרשעה היא מעשה סדום לפי סעיף 347 לחוק העונשין. הבעילה צריכה להיעשות על-ידי חפץ או איבר מאיבר הגוף.

⁵⁹ ע"פ 412/06 אליאגויב נ' מדינת ישראל (נבו) 20.2.2008.

⁶⁰ שם, בפס' 12 לפסק הדין של השופט אלון.

⁶¹ שם, בפס' 11 לפסק הדין של השופט אלון.

⁶² אהרן ברק פרשנות במשפט, לעיל ה"ש 47, בעמ' 217.

⁶³ פרוטוקולים, לעיל ה"ש 55.

⁶⁴ ראו למשל: ת"פ (שלום ת"א) 8371-07 מדינת ישראל נ' פלוני (נבו) 31.1.2010; עמ"ת (מחוזי מר') 31569-07-11 נסים נ' מדינת ישראל (נבו) 28.7.2011; ע"פ 6851/09 פלוני נ' מדינת ישראל (נבו) 25.3.2010; ת"פ (שלום ב"ש) 1693/06 פרקליטות מחוז הדרום נ' וייסמן (נבו) 4.10.2006; ע"פ (מחוזי ת"א) 7476-09 חיים נ' מדינת ישראל (נבו) 8.2.2010.

זאת ועוד, פרשנותו התכליתית של בית-המשפט עלולה לגבור על עקרון החוקיות.⁶⁵ עקרון החוקיות הוא עקרון יסודי בדיני העונשין לפיו "אין עבירה ואין עונש עליה אלא אם כן נקבעו בחוק או על פיו".⁶⁶ בית-המשפט בדרכו אמנם משיג את הרשעתם של עברייני המין, אך בה בעת מאיין את הצורך והדחף בחקיקה חדשה⁶⁷ ויוצר קשיים הרשעתים המשמשים את רבים מהנאשמים לניסיון הקלה בעונשם.⁶⁸ אי בהירותו של החוק אינה מאפשרת הרשעה בעבירה, בטח כשמדובר בעבירה החמורה ביותר במדרג ועל כן נדרשת הכרעה ערכית מפורשת של המחוקק.

הממד הפיזי - בעילה עצמית אל מול בעילה בידי אחר

קביעת מיקומה של עבירת ה"אינוס מרחוק" במדרג עבירות המין לא פשוטה בהכרח. מצד אחד, העבירה לא נעשית במרחב הווירטואלי גרידא, המרחב מהווה מעין מתווך או במה. מצד שני, הקורבן והעבריין לא נפגשים פנים מול פנים, הם יושבים מול מסך מחשב או צופים זה בזה דרך מצלמת הווידאו. מצד שלישי, כאמור יסוד הבעילה מתקיים לפי חוק.⁶⁹ תת פרק זה יעמוד על ההבדלים בין אינוס בו הקורבן והתוקף נמצאים באותו חלל, לבין חדירה עצמית של הקורבן בהנחייתו של התוקף מרחוק.

ראשית, קיים שוני בערכים המוגנים של כל אחת מהעבירות או לכל הפחות שוני בעוצמתם.⁷⁰ בעניין טייב⁷¹ פסק השופט חשין כי פרק עבירות המין נועד להגן על האוטונומיה של האישה. מדובר בתיאור מעט בעייתי שכן לא כל פגיעה באוטונומיה של הרצון הפרטי תזכה לתגובה ולסנקציה בחוק.⁷² מובן לכל כי שתי העבירות הן קשות ועל המשפט להתערב בהן,⁷³ אך דעתי היא שניתן למתוח קו ולומר כי באחת, נשללת האוטונומיה באופן קיצוני ועמוק, ואילו בשנייה, לקורבן יש אפשרות להשיב את האוטונומיה לחיקה, החופש ולו הקטן ביותר לבחור כיצד לנהוג בגופה.⁷⁴ פסקי-דין רבים מתארים את האינוס הפיזי כאקט מחפיץ בו הקורבן משמשת מכשיר לסיפוק יצריו של התוקף,⁷⁵ ואת התנהגות העבריין כברוטלית ואלימה.⁷⁶ עבירה זו נועדה להגדיר קו גבול ברור בין משגל לגיטימי למשגל אליים וכפוי. מנגד, החדרה עצמית עלולה להתפרש כאוננות כאשר הקורבן

⁶⁵ על האקטיביזם השיפוטי בשדה הפלילי ראו: אסף הרדוף "מדוע הציבור והכנסת אוהבים אקטיביזם" עורך הדין 86 (2012).

⁶⁶ ס'1 לחוק העונשין. ראו גם: ש"ז פלר יסודות בדיני העונשין כרך א, 30-3 (1984).

⁶⁷ על המחיר שצריך להיות לעקרון החוקיות בשיטה בארצנו ועל משמעותו, קראו: אסף הרדוף "דיני העונשין גולשים באינטרנט: היסוד הפיזי הווירטואלי" הפרקליט נב 67, 139 (התשע"ג) (להלן: אסף הרדוף היסוד הפיזי).

⁶⁸ ראו למשל עניין פלוני, לעיל ה"ש 40, בפס' 13 לפסק הדין של השופט סולברג.

⁶⁹ ס' 345 (ג) לחוק העונשין.

⁷⁰ הערכים שמבטא החוק אינם רק האינטרסים המוגנים המוצהרים בחיקוקים, בפסיקה או בדיוני המחוקקים, אלא גם תפיסות העומק התרבותיות, בהקשר שלנו תפיסות אלו נוגעות למגדר ולמיניות. ראו אורנה אליגון-דר, לעיל ה"ש 16, בעמ' 169.

⁷¹ ע"פ 115/00 טייב נ' מדינת ישראל, פ"ד נד(3) 289 (2000) (להלן: עניין טייב).

⁷² גיל סיגל וצחי דוידוביץ "כ"ן לא שחור לבן – על יסוד אי ההסכמה ושינוי הלבבות בעבירת האינוס" הארת דין ד 140 (התשס"ז).

⁷³ עניין טייב, לעיל ה"ש 71, בעמ' 331 לפסק הדין של השופט חשין.

⁷⁴ People v. Vela, 172 3d 237 (Cal. Ct. App. 1985). בפרשת Vela קבע בית-המשפט של קליפורניה כי מידת הפגיעה שנפגעת אישה מאונס שתחילתו ברצון אינה כמידת הפגיעה שנפגעת אישה באונס "רגיל" ולכן אין להרשיע את הנאשם באונס. מפסק-דין זה יכולים אנו ללמוד כי מידת הפגיעה בין עבירות אכן יכולה להיות שונה.

⁷⁵ ע"פ 712/09 ראס נ' מדינת ישראל, פס' 8,6 לפסק הדין של השופט עמית (נבו 7.4.2010); אורנה אליגון-דר, לעיל ה"ש 16, בעמ' 197-198.

⁷⁶ ע"פ 10715/05 פלוני נ' מדינת ישראל (נבו 4.9.2007).

היא בגירה, וכאשר מדובר בקטינים הערך המוגן הבסיסי הוא תומתו של הקורבן ואי ניצול סקרנותו וחוסר ניסיונו על-ידי אחר.⁷⁷

שנית, קיימים הבדלים במציאות העובדתית בין העבירות. במעשה "האינוס מרחוק" לקורבן קיימת השליטה והבקרה על תחושותיה בזמן פעולת החדירה. היא שנוגעת בעצמה, וככל שהיא חווה מכך כאב, יכולתה הפיזית לקטוע את התהליך גדולה מקורבן האונס המצויה באותו החדר עם העבריין.⁷⁸ מה גם שנוכחות פיזית של העבריין מאיימת הרבה יותר ומעמידה את הקורבן בסיכון לפגיעה נוספת אם היא תביע סירוב. אפשרות סיום האקט רחבה יותר באינוס ווירטואלי. גם אם באקט עצמו הקורבן לא הכירה בברירה שניצבת לה וביכולתה להדוף את העבריין, היא לכל הבטוח חזקה לעצור את התוקפנות מרחוק יותר מאשר מקרוב. בשונה מהקורבן הפיזי, יש בפניה שלל אפשרויות תגובה: סגירת המחשב, העפלה על העבריין ודימוי חדירה פיקטיבית,⁷⁹ צלצול להוריה או למשטרה.

כמו כן, אינוס מרחוק יכול להתבצע רק כשיש מישור מסוים של הסכמה,⁸⁰ נדרש שיתוף פעולה מצד הקורבן כדי שתתקיים הבעילה. הסכמה זו אינה חופשית לחלוטין ומתקבלת תוך תמרון הקורבן לשיתוף פעולה אינטימי עם העבריין, אך עצם קיומה מנכיח את הפער בין העבירות.

שלישית, קיים הבדל בסכנה הנובעת מהעבירות. החדרת איבר מין לגופה של אישה ללא הסכמתה יכולה לגרום במקרים רבים לנזק גופני הדורש טיפול רפואי וניתוחי שיקום,⁸¹ ובנסיבות מחמירות אף להביא למותה של הקורבן.⁸² סכנה נוספת שאפשרית רק במשגל היא הריון והידבקות במחלות שונות. אל הסכנות הפיזיות הקשות מתווספות סכנות נפשיות חמורות לא פחות.⁸³ הקורבנות סובלות מקשיי אמון, דיכאון, הפרעות בשינה ובהרגלי האכילה, רגשות אשמה, בושה ודימוי עצמי ירוד.⁸⁴

מנגד, הסכנות בבעילה עצמית, במהלך שימוש באינטרנט, מתרכזות בפגיעה ברווחתן הנפשית של הקורבנות. הקורבן יכולה לחוש תחושת חילול בפרטיותה,⁸⁵ לנוכח איומי העבריין בהפצת תמונותיה ברבים. לתחושה זו נלוות תחושה של אובדן שליטה וחוסר אונים, הקורבנות נתונות לדרישותיו של העבריין וחיות בפחד שאי מילוי רצונותיו יחשפו את מעשיהן, מה שיוביל לתחושת בושה והשפלה קשה.

לסיכום, חידוד הערך המוגן של עבירות מאפשר להבחין בין חומרתן.⁸⁶ בעבירת האינוס הפיזית, האוטונומיה המינית של האישה נרמסת ביתר שאת בהשוואה לאינוס מרחוק. הפער בין הברירה

⁷⁷ נורית קורנהאוזר-פיילס "בחינה מחדש של ההגנה על בני נוער בעבירות מין והצעה לתיקון חקיקתי" **משפט מפתח** 3 89 (2015).

⁷⁸ אסף הרדוף "אינוס מרחוק או רחוק מאינוס? על מחוקק אדיש, על תביעה יצרנית ועל דיני האונס, מטרם וגבולותיהם" **עלי משפט** יג 65, 110 (2016) (להלן: הרדוף, **אינוס מרחוק או רחוק מאינוס**).

⁷⁹ עניין הללי, לעיל ה"ש 38, בעמ' 4 לפסק הדין של המשנה לנשיאה הנדל.

⁸⁰ הרדוף, **אינוס מרחוק או רחוק מאינוס**, לעיל ה"ש 78, בעמ' 107.

⁸¹ נייר עמדה- הצעה לתיקון סעיף 345 לחוק העונשין התשל"ז-1977.

⁸² רויטרס "הודו: האישה שעברה אונס קבוצתי על סף מוות" **וואלה** (28.12.2012)

<https://news.walla.co.il/item/2601511>

⁸³ ראו לדוגמא כתבה אודות יעל גרימברג, קורבן האונס האכזרי בשומרת: אלי לוי "יעל גרימברג: לא יכולה לחיות"

Nrg מעריב (6.11.2007) <https://www.makorishon.co.il/nrg/online/1/ART1/655/816.html>.

⁸⁴ S. Katz & M.A. Mazur, *Understanding the rape victim*, A SYNTHESIS OF RESEARCH FINDINGS, **CANADIAN JOURNAL OF SOCIAL WORK EDUCATION** 7 (1981).

⁸⁵ שרון קייזר-הלר "צליל מקוון- פגיעות נפשיות בילדים ובבני נוער ברשת" **פסיכולוגיה עברית**

<https://www.hebpsy.net/articles.asp?id=3728>. (20.9.2018)

⁸⁶ **אורנה אליגון-דר**, לעיל ה"ש 16, בעמ' 168.

של הקורבן ומידת ההסכמה שלה עשוי גם הוא להדגיש את האופן הייחודי של הפגיעה באותו ערך המוגן.

תיוג העבירה – חשיבותו והשלכותיו

תיוג האדם לקטגוריות מוסכמות הינו צורך חברתי בסיסי המתרחש באופן טבעי משחר ההיסטוריה. אדם זוכה לחיזוק ולתארים חיוביים אם נוהג על-פי הנורמות המוסכמות, ומוכפש אם לא שומר על הכללים המקובלים.⁸⁷ יש הרואים במשפט הפלילי לא רק הליך טכני של הטלת העונש הקבוע בחוק, אלא גם הליך שבכוחו להעניק **תיוג חברתי** הפוגע בכבודו של העבריין לעיתים אף יותר מריצוי עונשו במאסר.⁸⁸

עבירת האינוס היא אחת מהעבירות הבולטות, המעוררות סלידה חברתית עזה ולכן ברור שלתווית "אנס" חשיבות רבה. המשפט הישראלי מכיר בכוחה של הסטיגמה החברתית⁸⁹ ומסתייע בציבור ובידע שיש לו על אונס, כדי לעורר סלידה מהעבירה החדשה.⁹⁰ ועדיין, האינטואיציה לפיה קיים **שוני** בין אינוס פיזי לאינוס מרחוק⁹¹ מחייבת בחינה מחדש של התיוג שהתקבל בפסיקה.⁹²

ראשית, תיוג שגוי לעבירה עלול ליצור פער בין הנורמה לשפה השגורה בחברה, ובכך למנוע ממנה אימוצה של הנורמה במלואה.⁹³ הסוציולוג אמיל דורקהיים מתאר את הענישה הפלילית כמכשיר ליצירת סולידאריות חברתית: בני החברה מתאחדים ומוקיעים את העבריין, ובכך מחזקים את הנורמות המשותפות להם ואף יוצרים אותן יש מאין.⁹⁴ כאשר התפיסה באשר לאונס מושרשת בחברה באופן המזוהה עם סביבה פיזית ומאיימת, הקבלת המעשה לסביבה מקוונת, ללא אדם פיזי הניצב מול הקורבן, רחוקה מרחק רב מהמשמעות היום-יומית ומאבדת מכוחו של התיוג לגבש נורמות משותפות שיש לגנותן.

שנית, למחוקק כוח רב באשר למלאכת התיוג, הוא יכול לכוונת "אנס" כל מי שפוגע באוטונומיה המינית או אפילו כל מי שפוגע מינית באישה.⁹⁵ מהלך זה עלול להקל בחומרתה של עבירת האינוס ולייתר את מדרג הענישה בפרק עבירות המין. עבירת האינוס עומדת בראש מדרג החומרה בשל האופן שבו הערך המוגן נפגע. הפרת האיזון המדרגי תפגע ביכולת ההרתעה בשל מסרים סותרים – אם אונס פיזי ואונס מרחוק זוכים לאותו תיוג, אולי מוטב לעבריין לממש את סטייתו על-ידי בעילה פיזית, שכאמור חמורה יותר.

בנוסף, תיוג הולם נחוץ עבור הגינות כלפי הנאשם והצורך באיתות לציבור על הסכנה הנשקפת ממנו. כדי למנוע פגיעה מאנס פיזי עלינו לשמור מרחק. התרחקות זו דורשת לרוב כוח פיזי רב והתנגדות אלימה אשר לא אפשריים בכל מצב. מניעת הפגיעה מאנס מרחוק לא תהיה באמצעות התרחקות

⁸⁷ משה ארד "השפעת התיוג בתהליך ההתהוות העצמית" **עבריינות וסטייה חברתית** ט 77 (1981).
⁸⁸ נתנאל דגן "'וסמכו כל השומעים את ידיהם על ראשו" – פרשת המקלל – התיוג הפלילי ומטרותיו" **פרשת השבוע** (פרשת אמור התשס"ח) (להלן: **פרשת המקלל**).

⁸⁹ דוגמה לכך ניתן לראות ב"חוק הנוער", חוק לפיו זוכה קטין המעורב בפלילים ליחס של אזרח ששגה ולא של עבריין מועד. בנסיבות מסוימות אף גונזים את חומר החקירה נגד הקטין.
⁹⁰ עניין **הללי**, לעיל ה"ש 38, בפס' 2 לפסק הדין של השופטת וילנר.

⁹¹ בהמשך לדיון בתת הפרק הקודם.
⁹² הקבלה מעניינת ניתנת ביחס לעבירות ההמתה. המתת חסד נחשבת באופן פורמלי לרצח על בסיס התקיימותם של יסודות העבירה, אלא שהאינטואיציה מאותתת על צורך בתיוג מקל יותר. ראו: הרדוף, **אינוס מרחוק או רחוק מאינוס** לעיל ה"ש 78, בעמ' 119-120.

⁹³ ראו למשל את דבריה של נאווה אביגדור-כהן בעמ' 13 "...אנשים מבוגרים לא יודעים מה זה אונס וירטואלי ואיך זה יכול להתקיים כשאין מגע פיזי בין התוקף לנפגעת..." פרוטוקול ישיבה 7 של הוועדה המיוחדת לענייני התמכרויות, סמים ואתגרי הצעירים בישראל, הכנסת ה-24 (19.10.2021).

⁹⁴ Emile Durkheim, *The Division Of Labor In Society* ROUTLEDGE AND KEGAN PAUL. 200. (1893).
⁹⁵ הרדוף, **אינוס מרחוק או רחוק מאינוס** לעיל ה"ש 78, בעמ' 113.

שכן הזירה הווירטואלית היא מגרש המשחקים של העבריינין.⁹⁶ מאדם כזה עלינו להישמר מסכנת פתיינות ונצלנות, סכנות שבליזוי תמיכה נכונה פשוט יותר להימנע מהן.

לסיכום, התיג הפלילי מהווה גורם יעיל המשלים את הענישה הפורמלית.⁹⁷ הצבת התווית החמורה ביותר בסולם הנורמטיבי עבור מי שמצוי בשלב נמוך יותר, פוגעת בנאשם באופן שאינו מידתי ואינו פרופורציונלי לחומרת מעשיו ולסכנה הנשקפת מהם.

פרק ד': משפט משווה

ארצות-הברית

חוקרות ישראליות ששבו מלימודיהן בארצות-הברית בשנות השבעים והשמונים החלו לייבא גישות פמיניסטיות וללמדן באקדמיה בישראל.⁹⁸ התחום השתלב עד מהרה בתיקוני חקיקה ובדיוני בתי-המשפט.⁹⁹ במרוצת השנים, התפתחה בשתי המדינות מדיניות המגנה אלימות מינית מכל סוג שהיא¹⁰⁰ ולכן ארצות-הברית היא ראי מצוינת להשוואה.

א.ניו-ג'רזי

בשנת 2001 הגיע לפתחו של בית-המשפט בניו-ג'רזי עניין **Maxwell**¹⁰¹ העוסק בעבירת מין מרחוק.¹⁰² הנאשם התקשר לביתה של הקורבן, התחזה לגניקולוג של אימה ודרש ממנה להחזיר אצבעות לאיבר מינה. **Maxwell** הורשע בתקיפה מינית בנסיבות מחמירות¹⁰³ ובעבירות של סיכון טובת הילד על-ידי עיסוק בהתנהגות מינית.¹⁰⁴

הדין בניו-ג'רזי לא כולל את המילה אונס (rape) אלא משתמש בכינוי תקיפה מינית (sexual assault) לפי דרגות חומרה שונות. סעיף ההגדרות מגדיר חדירה מינית כקיום יחסי מין או החדרת יד, אצבע או חפץ לפי-הטבעת או לנרתיק על-גדי הנאשם או על-פי הנתינתו.¹⁰⁵ ההגדרה הרחבה בחוק היא שמאפשרת לבית-המשפט להרשיע במעשה התקיפה.¹⁰⁶ מדובר בפסק-דין תקדימי בשל הקביעה שהחוק לא מחייב את הנאשם להיות פיזית עם הקורבן בעת המעשה.

ב.אורגון

במדינת אורגון קיים חוק נפרד נגד עבירות מין מקוונות בילדים.¹⁰⁷ החוק אוסר לבצע מעשה מיני בילד באופן מקוון כדי לעורר או לספק את חשקיו המיניים של הנאשם. בחוק ישנו סעיף מחמיר

⁹⁶ הרדוף, אינוס מרחוק או רחוק מאינוס לעיל ה"ש 78, בעמ' 123.

⁹⁷ פרשת המקלל, לעיל ה"ש 88.

⁹⁸ ליאורה בילסקי "יבוא תרבותי: המקרה של הפמיניזם בישראל" עיוני משפט כה (2) (2001).

⁹⁹ F. Raday "Woman in Law in Israel: A Study of the Relationship Between Professional Intergration and Feminism" 12 GA ST. U. L. REV. (1996) 525, 527-532.

¹⁰⁰ אורנה אליגון-דר לעיל ה"ש 16, בעמ' 170-189.

¹⁰¹ State v. Maxwell, Lexis, N.J. Super (2021).

¹⁰² הפרשה נדונה בתקשורת ראו: Wendy Kaminer, Virtual Rape, THE NEW YORK TIMES (Nov. 25, 2001), <https://www.nytimes.com/2001/11/25/magazine/virtual-rape.html>

¹⁰³ N.J. Stat. § 2C:14-2

¹⁰⁴ N.J. Stat. § 2C:24-4

¹⁰⁵ N.J. STAT. § 2C:14-1(c) (2006).

¹⁰⁶ הגדרה זו אומצה גם על-ידי בית המחוקקים של ויסקונסין, ארצות-הברית כדי להבטיח שנאשם שהנחה קורבן לבצע חדירה עצמית יהיה אחראי פלילי. (6) § 948.01 Wis. Stat.

¹⁰⁷ החוק מחולק לדרגות חומרה, חמורה יותר וחמורה פחות ראו בהתאמה: ORS § 163.433; ORS § 163.432.

לפיו אסור לנאשם לנקוט צעד משמעותי עבור מפגש פיזי. החוק גם מגדיר בסעיף נפרד מהי תקשורת מקוונת.¹⁰⁸

סקירת פסקי-הדין המרשיעים בסעיף, העלתה שרובם הם תוצאה של פעילות משטרתית שמטרתה להפיל עברייני מין ברשת¹⁰⁹ ואחרים עוסקים גם בהם בבעילה עצמית של קטין תוך התחזות העבריין לנער צעיר.¹¹⁰

מדינת אורגון מציעה דרך פעולה אפשרית להתמודדות עם תופעת העבירות המקוונות בקטינים מתוך הכרה בסכנות שמציעה הרשת. מטרת המחוקק היא למנוע שידול ילדים לבצע מעשים מיניים עם מבוגרים.¹¹¹ הסעיף מאפשר הפללה מהירה- כל תקשורת מינית עם קטין ברשת היא הרשעה.

חקיקה במדינות נוספות

במדינות נוספות בעולם, קיימים חוקים המתאימים ליסודות העבירה מרחוק. למשל, בדין האנגלי קיים איסור של "גרם פעילות מינית ללא הסכמה",¹¹² הכולל אפשרות בה הקורבן מבצע בעילה עצמית.¹¹³ בדין הדרום-אפריקאי, פרק עבירות המין עבר שינויים נרחבים בשנת 2007¹¹⁴ וביניהם חקיקת איסור המכונה "תקיפה עצמית כפויה", לפיו נאסר על אדם לגרום לאחר לאונן או לבצע כל מעשה של גירוי מיני שלא בהסכמתו. גם בדין האוסטרלי יש איסור לכפות על אדם לעסוק באוננות.¹¹⁵

לסיכום, הדין המשווה מלמד על דרכי התמודדות מגוונות אותן ניתן לאמץ בשיטת המשפט הישראלי. בחיפושי לא עלתה מדינה המתמודדת עם עבירה מרחוק במסגרת עבירת האיננוס כמו שנעשה בישראל.

פרק ה': דין רצוי – הסדרת החקיקה

יצירה שיפוטית היא פתרון הכרחי להתמודדות עם עברייני מין במרחב המקוון, לנוכח שיטת המשפט הישראלית בה טרם הוסדרה חקיקה פלילית למרחב האינטרנטי.¹¹⁶ אולם, חשוב לראות בה פתרון ארעי בשל היקף התופעה וחוסר האחידות בהרשעות בית-המשפט. פתרון יציב יהיה לדרוש מהמחוקק לבצע דיון מקיף אודות העבירה ויסודותיה, וליצור כלים ברורים שישמשו את בית-המשפט בבואו להרשיע נאשם. אבחן עתה אפשרות של הסדרה ממוקדת לעולם הווירטואלי, לצד אפשרויות נוספות שעומדות בפני המחוקק.

¹⁰⁸ ORS § 163.431.

¹⁰⁹ ראו למשל: Daramola v. State, 2018 Ore. App. LEXIS 1275, 294 Ore. App. 455, 430 P.3d 201, 2018 WL 5023576 (להלן: עניין סטריט) State v. Street, 317 Ore. App. 1, 505 P.3d 425, 2022 Ore. App. LEXIS 58 ;

¹¹⁰ ראו: State v. Gale, 298 ;State v. Yaeger, 492 P.3d 668, 311 Ore. App. 626, 2021 Ore. App. LEXIS 696 ; Ore. App. 6, 446 P.3d 544, 2019 Ore. App. LEXIS 771.

¹¹¹ עניין סטריט, לעיל ה"ש 109.

¹¹² Sexual Offences Act 2003 c. 42

¹¹³ R v W [2013] EWCA Crim 1475 דן במצב בו אנו עוסקים. אדם בן 31 התכתב בחדרי צ'אט עם קטינה במשך כ-5 שנים. השיחות כללו תכנים מיניים במהלכן הקטינה החדירה אצבעות לאיבר מינה.

¹¹⁴ לקריאה נוספת ראו: S. V. Hoctor, Criminal Law, 2007 ANN. SURV. S. AFRICAN L. 269, 276-279 (2007).
¹¹⁵ ניתן למצוא חקיקה הן של מדינת אוסטרליה הדרומית: Criminal Consolidation Act 1935 (Sa) (Austl) והן של

מדינת ניו סאות' ויילס: Crimes Act 1900 (Nsw)

¹¹⁶ מלבד חוק המחשבים, התשנ"ה-1995. שגם הוא מצומצם מאוד וחוקק לפני כמעט 30 שנה.

חקיקת סעיף חוק עבירות מין ווירטואליות

המענה הטוב ביותר להתמודדות עם עבירות המין המקוונות, כזה המכיר בסכנותיו של האינטרנט ומשתלב באופן טבעי במדרג החומרה של סימן עבירות המין, הוא חיקוק ייעודי. סעיף החוק יתווסף לסימן הקיים, יכיל הגדרות מותאמות למציאות טכנולוגית ויתאר עבירה בה התקשורת בין הקורבן לעבריין היא מקוונת בלבד.

הסעיף יהיה מיועד לשני המינים ויתחלק לתתי-סעיפים בהתאם לגיל הקורבן: האוכלוסייה הפגיעה ביותר, קטינים עד גיל 14, יזכו להגנה מפני שידול לעסוק במגע מיני דרך תקשורת מקוונת. ומגיל 14, מלבד הסעיף הבסיסי, יהיה על הקורבן להוכיח שהעיסוק המיני נכפה עליו שלא ברצון. מיהות הקורבן חשובה להפלה בשל הצורך להגן על אוכלוסייה פגיעה שנתונה ביתר קלות להסחה מניפולטיבית.¹¹⁷ מגיל מסוים אנו נאפשר למתבגר את הבחירה כיצד לממש את האוטונומיה המינית שלו, ובמקרים שהקשר המיני הווירטואלי כפוי ומתבצע למשל תוך איומים, החוק יהווה מגן להרשעה.

מדינת אורגון, כפי שסוקרה לעיל, מהווה דוגמה מצוינת לחוק המסייע לעקור מהשורש את התופעה המגונה. מלבד השגת הרתעה ומימוש עקרון החוקיות, החוק החדש יבטא מדיניות תקיפה וחסרת פשרות בנושא.

בנוסף לכך, חשוב להבהיר שהצורך בעבירה חדשה לא נובע בהכרח מאי יכולתו של בית-המשפט להפיל את ההתנהגות האסורה בחוק הקיים. המטרה האמתית היא הרצון בתיוג קונקרטי והולם של ההתנהגות האסורה.¹¹⁸ דוגמה לכך קיימת בחוק הישראלי והיא תיקון לחוק הטרדות מיניות¹¹⁹ אשר זכה לכינוי "חוק הסרטונים".¹²⁰ התיקון הוסיף עבירה פלילית חדשה האוסרת פרסום, תצלום או הקלטה של אדם המתמקדים במיניותו, ללא הסכמתו. תופעה זו "כוסתה" על-ידי מסגרת חוקית אחרת של חוק הגנת הפרטיות¹²¹ אך המדינה ביקשה להשתמש בחקיקה הפלילית כדי להציב זרקור על תופעה מסוימת ולהאירה באור נוסף על זה הקיים. כך יש לעשות גם בנוגע לעבירת האינצ'ו מרחוק.

חקיקת עבירת בעילה עצמית כפויה

אפשרות נוספת העומדת בפני המחוקק בהשראת המשפט המשווה היא חקיקת עבירה של בעילה עצמית. העבירה תאסור על אוננות כפויה. החקיקה אמנם לא נותנת פתרון מלא לעבירות המין המקוונות, אך היא לבטח משרתת נכונה מציאות עובדתית בה הקורבן מבצע את המעשים בעצמו. ראוי כי העבירה תיועד לשני המינים, ותאמץ בדומה ליתר עבירות המין סעיף מחמיר הנוגע לגיל ההסכמה המינימלי כדי להגן כאמור על אוכלוסייה פגיעה.

¹¹⁷ ראו הרדוף אינוס מרחוק או רחוק מאינוס, לעיל ה"ש 78, בעמ' 106-101; קריאה נוספת אודות פטרנליזם "כפייתי" נגד תופעת ה"Sexting" של בני נוער בקונטיקט: Laura Vitis, Victims, Perpetrators and Paternalism: Image

Driven Sexting Laws in Connecticut, 27 FEMINIST L. STUD. 189, 194-197 (2019).

¹¹⁸ חיים ויסמונסקי "הפללה של התנכלות מקוונת ומקרי המבחן של התנכלות כלפי ציבור וקטינים במרחב המקוון" **משפט ועסקים** כג, 390 (2020).

¹¹⁹ חוק למניעת הטרדה מינית, התשנ"ח-1998 (להלן: חוק למניעת הטרדה מינית).

¹²⁰ לקריאה נוספת ראו: נורית יכימוביץ-כהן **טיפול הרשויות בעבירות של פרסום סרטונים, הקלטות או סרטים בעלי אופי מיני ללא הסכמת המצולם ("חוק הסרטונים")** (הכנסת, מרכז המחקר והמידע 2018)

¹²¹ ראו ס' 5(א) לחוק למניעת הטרדה מינית; ס' 4(2) לחוק הגנת הפרטיות, התשמ"א-1981; ס' 2(11) לחוק הגנת הפרטיות, התשמ"א-1981.

הצעה לתיקון סעיף "גרם מעשה" בחוק העונשין

אפשרות שלישית העומדת בפני המחוקק היא תיקון הסיפא לסעיף 350 בחוק.¹²² אילו הסיפא תהא "גרם שהמעשה ייעשה בו, **בעצמו** או באדם אחר", או לחלופין, בהשראת הדין בניו-ג'רזי "גרם שהמעשה ייעשה בו, **בהנחייתו** או באדם אחר", בית-המשפט ירשיע בעבירות המקוונות ללא שימוש בכללי הפרשנות ובכך יגשים את כוונת המחוקק ואת עקרון החוקיות. פתרון זה אמנם עשוי להועיל בלגיטימציה להרשעה בעבירה המקוונת ואולי אף באמון הציבור במערכת המשפט, אך הוא לא ייתן מענה לבעיית התיוג ולהדגשת מיקומה של עבירת האינוס בראש מדרג החומרה.

סיכום ומסקנות

כפי שהצגתי לאורך העבודה, ההסדרים הקיימים בחוק העונשין אינם מותאמים באופן מיטבי למציאות טכנולוגית מתקדמת ובפרט למצב עניינים בו קורבן בועלת את עצמה לפי הנחיותיו של עבריין מרחוק.

נהוג לומר כי "המשפט מפגר אחר הטכנולוגיה",¹²³ אלא שבסוגיה הנידונה המטפורה אינה מדויקת-המחוקק הוא שאדיש, והתביעה נאלצת להיות אקטיבית ולתת מענה בכלים העומדים לרשותה. המעשים שתוארו לעיל הם מעשים מכוערים הראויים לגינוי ולהרשעה גם בעונש כבד, אך הצורך בהרשעה לא יכול לבוא על חשבון הגינות כלפי הנאשם ודיון מעמיק במעמדה של עבירת האונס בחברה ובדין כאחד.

לסיים, על מנת להילחם בתופעה יש להתאים את החוק למציאות הדינאמית. שינוי חקיקה יאפשר מענה מקיף הן לנאשם, אשר יזכה לתיוג הולם, הן לציבור אשר יכיר ויאמץ את העבירה החדשה, הן לקורבנות אשר ייהנו מהליך הרשעתי יעיל וממוקד והן למעמדה של עבירת האינוס אשר יותר בראש הסולם וישמש להרשעה בעבירות המין החמורות ביותר.

---

¹²² ס' 350 לחוק העונשין.

¹²³ **איגוד האינטרנט**, לעיל ה"ש 44 פס' 23 לפסק הדין של השופט סולברג; בג"ץ 5870/14 **חשבים בע"מ נ' הנהלת בתי המשפט**, פס' י"ד לפסק הדין של השופט רובינשטיין (נבו 12.11.2015).

רשימה ביבליוגרפית

מקורות ישראליים:

חוקים ותקנות

1. חוק העונשין, התשל"ז-1977.
2. חוק הגנת הפרטיות, התשמ"א-1981.
3. חוק המחשבים, התשנ"ה-1995.
4. חוק למניעת הטרדה מינית, התשנ"ח-1998.

פסיקה

5. בג"ץ 5870/14 חשבים בע"מ נ' הנהלת בתי המשפט (נבו 12.11.2015).
6. ע"פ 53/54 אש"ד, מרכז זמני לתחבורה נ' היועץ המשפטי לממשלה, פ"ד ח 785 (1954).
7. ע"פ 77/64 ברנבלט נ' היועץ המשפטי לממשלה, פ"ד יח(2) 70 (1964).
8. ע"פ 205/73 רוס נ' מדינת ישראל, פ"ד כז(2) 365 (1973).
9. ע"פ 115/00 טייב נ' מדינת ישראל, פ"ד נד(3) 289 (2000).
10. ע"פ 10715/05 פלוני נ' מדינת ישראל (נבו 4.9.2007).
11. ע"פ 412/06 אליאגוייב נ' מדינת ישראל (נבו 20.2.2008).
12. ע"פ 6851/09 פלוני נ' מדינת ישראל (נבו 25.3.2010).
13. ע"פ 712/09 ראס נ' מדינת ישראל (נבו 7.4.2010).
14. בשי"פ 2065/13 פלוני נ' מדינת ישראל (נבו 22.3.2013).
15. ע"פ 538/13 סבח נ' מדינת ישראל (נבו 26.12.2013).
16. ע"פ 8720/15 מדינת ישראל נ' פינטו (נבו 11.9.2016).
17. ע"פ 3792/18 פלוני נ' מדינת ישראל (נבו 11.11.2018).
18. ע"פ 1195/19 פלוני נ' מדינת ישראל (נבו 3.3.2020).
19. ע"פ 4629/19 פלוני נ' מדינת ישראל (נבו 19.11.2020).
20. ע"פ 4537/20 הללי נ' מדינת ישראל (נבו 14.9.2021).
21. פ"ח (מחוזי חי') 1068/04 מדינת ישראל נ' פלוני ואלמונית (7.4.2005).
22. ע"פ (מחוזי ת"א) 7476-09 חיים נ' מדינת ישראל (נבו 8.2.2010).
23. ת"פ (שלום ת"א) 8371-07 מדינת ישראל נ' פלוני (נבו 31.1.2010).
24. תפ"ח (מחוזי י-ם) 561-08 מדינת ישראל נ' קאשור (נבו 19.7.2010).
25. עמ"ת (מחוזי מר') 31569-07-11 נסים נ' מדינת ישראל (נבו 28.7.2011).
26. מ"ת (מחוזי חי') 54901-03-12 מדינת ישראל נ' דנינו (נבו 7.5.2012).
27. תפ"ח (מחוזי מר') 28225-06-12 מדינת ישראל נ' ע.פ (נבו 13.3.2013).
28. תפ"ח (מחוזי חי') 9232-07-15 מדינת ישראל נ' טמסוט (נבו 28.3.2016).
29. תפ"ח (מחוזי מר') 34838-04-15 מדינת ישראל נ' גברילוב (נבו 11.4.2016).
30. עפ"ג (מחוזי ב"ש) 27720-12-19 מדינת ישראל נ' דה לוי (נבו 29.1.2020).
31. תפ"ח (מחוזי ב"ש) 67716-10-18 מדינת ישראל נ' הללי (נבו 25.5.2020).
32. ת"פ (שלום ב"ש) 1693/06 פרקליטות מחוז הדרום נ' וייסמן (נבו 4.10.2006).

ספרים

33. אהרן ברק, **פרשנות במשפט – פרשנות החקיקה** (התשנ"ג).
34. בעז סנג'ור, **ביקורת דיני העונשין הישראליים** (2020).
35. ש"ז פלר **יסודות בדיני העונשין** כרך א (1984).

מאמרים

36. אורנה אליגון-דר "הערכים והנורמות שבבסיס האיסורים על עבירות המין בישראל – מבט לעבר והצעות לעתיד" **חוקים** יד 167 (2020).
37. ניבה אלקין-קורן ומיכאל בירנהק "אינטרנט" בחקיקה בישראל: ספירת מלאי" **רשת משפטית**: משפט וטכנולוגיית מידע 29, 42-45 (התשע"א).
38. משה ארד "השפעת התיוג בתהליך ההתהוות העצמית" **עבריינות וסטייה חברתית** ט 77 (1981).
39. ליאורה בילסקי "יבוא תרבותי: המקרה של הפמיניזם בישראל" עיוני משפט כה (2) (2001).
40. נתנאל דגן "וסמכו כל השומעים את ידיהם על ראשו" – פרשת המקלל – התיוג הפלילי ומטרותיו" פרשת השבוע (פרשת אמור התשס"ח).
41. אסף הרדוף "מדוע הציבור והכנסת אוהבים אקטיביזם" **עורך הדין** 86 (2012).
42. אסף הרדוף "דיני העונשין גולשים באינטרנט: היסוד הפיזי הווירטואלי" **הפרקליט** נב 67 (התשע"ג).
43. אסף הרדוף "אינוס מרחוק או רחוק מאינוס: על מחוקק אדיש, על תביעה יצירתית ועל דיני האונס, מטרתם וגבולותיהם" **עלי משפט** יג 65 (2016).
44. חיים ויסמונסקי "הפללה של התנכלות מקוונת ומקרי המבחן של התנכלות כלפי עובדי ציבור וקטינים במרחב המקוון" **משפט ועסקים** כג, 390 (2020).
45. לסלי סבה "עבירת האונס – מגמות משפטיות וקרימינולוגיות" **פלילים** ג 46 (1992).
46. אמנון סטרשנוב "עבירות מין- חידושי החקיקה והפסיקה" **המשפט** ב 265 (התשנ"ה).
47. גיל סיגל וצחי דוידוביץ "כן לא שחור לבן – על יסוד אי ההסכמה ושינוי הלבבות בעבירת האינוס" **הארת דין** ד 140 (התשס"ז).
48. נורית קורנהאוזר-פיילס "בחינה מחדש של ההגנה על בני נוער בעבירות מין והצעה לתיקון חקיקתי" **משפט מפתח** 3 89 (2015).
49. אורית קמיר "מעשה לילית" כפאניקה מגדרית ומשפטית: על ציד מכשפות בישראל 2014, בין מיתולוגיה, חברה ומשפט" **עלי משפט** יד 143 (2018).
50. אילת שחר "מיניותו של החוק: השיח המשפטי בנושא האונס" **עיוני משפט** יח 159 (התשנ"ד).

שונות

51. פרוטוקול ישיבה 83 של ועדת החוקה, חוק ומשפט, הכנסת ה-16 (3.11.2003).
52. יעל גרימברג, קורבן האונס האכזרי בשומרת: אלי לוי "יעל גרימברג: לא יכולה לחיות"

(6.11.2007)

מעריב

Nrg

<https://www.makorrishon.co.il/nrg/online/1/ART1/655/816.html>

53. פרוטוקול ישיבה 59 של ועדת החוקה, חוק ומשפט, הכנסת ה-17 (2.9.2009).
54. פרוטוקול ישיבה 168 של ועדת החוקה, חוק ומשפט, הכנסת ה-18 (2.3.2010).
55. רועי גולדשמידט **שימוש ברשתות תקשורת אנונימיות על גבי האינטרנט למטרת פשיעה** (הכנסת, מרכז המחקר והמידע 2012).
56. רויטרס "הודו: האישה שעברה אונס קבוצתי על סף מוות" וואלה (28.12.2012)
<https://news.walla.co.il/item/2601511>
57. נורית כימוביץ-כהן **טיפול הרשויות בעבירות של פרסום סרטונים, הקלטות או סרטים בעלי אופי מיני ללא הסכמת המצולם ("חוק הסרטונים")** (הכנסת, מרכז המחקר והמידע 2018).
58. שרון קייזר-הלר "צליל מקוון – פגיעות נפשיות בילדים ובבני נוער ברשת" **פסיכולוגיה עברית** (20.9.2018) <https://www.hebpsy.net/articles.asp?id=3728>
59. ישי פורת "פדופיליה ברשת: 8 כתבי אישום בגין עבירות מין בילדות" **Ynet** (14.11.2018)
<https://www.ynet.co.il/articles/0,7340,L-5401704,00.html>
60. רענן בן צור "הותר לפרסום: זה הדי ג'יי החשוד באונס וירטואלי של ילדה" **Ynet** (29.8.2021)
<https://www.ynet.co.il/news/article/bkzdoa00wk>
61. נירית צוק "סקסטינג, דקפיק ואונס וירטואלי: הסכנות החדשות של הילדים ברשת" **Ynet** (3.12.2021)
<https://www.ynet.co.il/parents/article/rk3zlzhyf>
62. ערגה שילוני "בעקבות הרשתות של המורה מתל אביב: מה זה אונס וירטואלי?" **Mako** (30.12.2021)
https://www.mako.co.il/women-women_news/Article-d07404ec47b0e71027.htm?sCh=3d385dd2dd5d4110&pId=128538600
63. מבקר המדינה **דוח ביקורת מיוחד: הגנה על קטינים במרחב המקוון** (2022).

מקורות משיטות משפט זרות:

חוקים ותקנות

64. Criminal Consolidation Act 1935 (Sa) (Austl).
65. Crimes Act 1900 (Nsw).
66. Sexual Offences Act 2003 c. 42.
67. N.J. STAT. § 2C:14-1(c) (2006).
68. N.J. Stat. § 2C:24-4.
69. N.J. Stat. § 2C:14-2.
70. ORS § 163.431.
71. R v W (C) (2013), [2013] EWCA Crim 1475.
72. Wis. Stat. § 948.01 (6).

פסיקה

- .People v. Vela, 172 3d 237 (Cal. Ct. App. 1985) .73
- Daramola v. State, 2018 Ore. App. LEXIS 1275, 294 Ore. App. 455, 430 P.3d .74
.201, 2018 WL
- .State v. Gale, 298 Ore. App. 6, 446 P.3d 544, 2019 Ore. App. LEXIS 771 .75
- .State v. Yaeger, 492 P.3d 668, 311 Ore. App. 626, 2021 Ore. App. LEXIS 696 .76
- .State v. Maxwell, Lexis, N.J. Super (2021) .77

מאמרים

- Emile Durkheim, *The Division Of Labor In Society* ROUTLEDGE AND KEGAN .78
PAUL. 200. (1893)
- S. Katz & M.A. Mazur, *Understanding the rape victim*, A SYNTHESIS OF .79
RESEARCH FINDINGS, CANADIAN JOURNAL OF SOCIAL WORK EDUCATION 7
(1981).
- F. Raday “*Woman in Law in Israel: A Study of the Relationship Between* .80
Professional Intergration and Feminism” 12 GA ST. U. L. REV. (1996) 525,
527-532.
- S. V. Hooctor, Criminal Law, 2007 ANN. SURV. S. AFRICAN L. 269, (2007). .81
- Laura Vitis, Victims, *Perpetrators and Paternalism: Image Driven Sexting* .82
Laws in Connecticut, 27 FEMINIST L. STUD. 189 (2019)

שונות

- Wendy Kaminer, Virtual Rape, THE NEW YORK TIMES (Nov. 25, 2001), .83
<https://www.nytimes.com/2001/11/25/magazine/virtual-rape.html>